

ЧУВАКОВА ГАННА МИХАЙЛІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук, доцент

НЕПРАВОВА ПРАКТИКА ЯК СФЕРА ПРАВОВИХ АНОМАЛІЙ

Багатогранність та розвиток кола правовідносин зумовлює постійне видання чи оновлення правових норм. Якщо розуміти норму як своєрідну міру, можливо казати, що таке визначення щонайкраще відповідає філософським вимогам. Міра й рівномірність є визначальними також і для розуміння самої норми. Однак, будь яка норма за своєю природою матиме й протележність, тобто анамалію [1, с. 167].

Взагалі, поняття «аномалія» дуже широке, яке може містити як фізичний, так і психічний стан — тобто деяка паталогія. Але нас цікавить протележність та відхилення від правових приписів, від правових норм, тому ми маємо казати про аномалії у правовій сфері [2, с. 157].

У попередніх розробках за цією тематикою була запропонована точка зору, що усі аномалії у сфері права можливо розподілити на: аномалії права, правові аномалії та протиправні аномалії [3, с. 6].

Почнемо з того, що правову аномалію розуміють як різного рода перешкоди в правовому регулюванні суспільних відносин. Правова аномалія є відхиленням від загальної закономірності, від нормального формування і розвитку суспільних відносин, обумовлене різними факторами об'єктивного та суб'єктивного порядку [4, с. 422].

Контекст даної теми забов'язує зупинитися лише на такому різновиді правових аномалій, як неправова практика, що на сучасному етапі розвитку юридичної науки є недостатньо вивченим.

Під неправовою практикою слід розуміти діяльність осіб у різноманітних сферах життя або не врегульовану правом, або діяльність, що не виконує певні правові приписи.

Існування цього феномену зумовлено наявністю прогалин у праві (коли мова йде про діяльність, що не врегульована правом), а також певними індивідуальними особливостями суб'єктів права, що свідомо (або несвідомо) не виконують правові приписи.

Наразі неправова практика охоплює майже всі сфери суспільних відносин. Вона є інструментом для досягнення певної мети громадянами або іншими суб'єктами правових відносин.

Неправова практика має велику кількість проявів. До них можна віднести здачу житла в оренду без оформлення відповідних документів, тінюву економіку, тощо.

Також прикладом неправової практики може слугувати подання особою декількох ідентичних заяв до одного суду. Наразі, розподіл судових справ між суддями одного суду відбувається через автоматизовану систему документообігу суду, діяльність якої регулюється Положенням про автоматизовану систему документообігу суду, що затверджене рішенням Ради суддів України від «26» листопада 2010 року № 30 з відповідними змінами та доповненнями, щодо провадження документообігу у судах загальної юрисдикції. Автоматичний розподіл судових справ між суддями (колегіями суддів) здійснюється з урахуванням спеціалізації суддів, у тому числі спеціалізації зі здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх, а також автоматичним розподілом визначається запасний суддя, слідчий суддя.

Автоматизована система документообігу в судах загальної юрисдикції забезпечує об'єктивний та неупереджений розподіл справ між суддями. У випадку, коли особа подає декілька ідентичних позовів до одного суду, розподіл цих судових справ відбувається також через автоматизовану систему документообігу, і ідентичні позовні заяви потрапляють до декількох суддів одного суду. Тоді особа має можливість обирати суддю, що розглядатиме її справу. В такому випадку не можна говорити про об'єктивність та неупередженість розподілу судових справ.

Отже, неправова практика висвітлює правову аномалію як аномальну юридичну конструкцію, присутню в праві, є негативним відхиленням від загальної закономірності [5, с. 60].

Список використаної літератури:

1. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / [Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.] ; МОНмолдоспорт України, НУ «ОЮА», за ред. Ю. М. Оборотова. — Одеса : Фенікс, 2012. — 492 с.
2. Чувакова Г.М. Деякі аспекти правових аномалій // Юридичний науковий журнал Lex Portus. Одеса. — 2017. № 3(5). С. 155-161
3. Чувакова Г.М. Деякі аспекти аномалій у правовій сфері // Юридичний вісник. Одеса. — 2017. № 2. С. 5-8
4. Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / [Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.] ; М-во освіти і науки України, Півден. регіон. центр НАПрН України, НУ «ОЮА», за ред. Ю. М. Оборотова. — Одеса : Фенікс. — 2015. — 488 с.
5. Чувакова Г.М. Аномалії права / Традиції та новачі юридичної науки: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Видивничий дім «Гельветіка», 2017. — 788 с.